

Laidiens: **23.08.2019., Nr. 172**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2019/172.10**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 387

Rīgā 2019. gada 20. augustā (prot. Nr. 35 12. §)

Dabas lieguma "Maņģenes meži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar likuma "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām"
13. panta otro daļu, 14. panta otro daļu un 17. panta otro daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. dabas lieguma "Maņģenes meži" (turpmāk – dabas liegums) individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību;

1.2. dabas lieguma apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās izveidošanas un lietošanas kārtību;

1.3. dabas liegumā esošos dabas pieminekļus – aizsargājamās kokus, kā arī aizsargājamo koku un aizsargājamo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas pieminekļu – dižakmeņu – aizsardzības un izmantošanas kārtību.

2. Dabas liegums izveidots, lai aizsargātu Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamās biotopus (piemēram, boreālie meži, purvainie meži, upju straujtecēs) un veicinātu to dabisku attīstību, kā arī lai saglabātu dabas liegumā ligzdojošo un riestojošo medņu un citu īpaši aizsargājamo sugu (piemēram, meža balodis, trīspirkstu dzenis, jūras ērglis) dzīvotnes.

3. Dabas lieguma platība ir 2201 hektārs.

4. Dabas lieguma robežas dabā apzīmē ar speciālu informatīvu zīmi. Speciālās informatīvās zīmes paraugs, tās izveidošanas un lietošanas kārtība noteikta šo noteikumu 1. pielikumā.

5. Dabas aizsardzības pārvalde nosaka ierobežotas pieejamības statusu informācijai par dabas liegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atrašanās vietu, ja tās atklāšana var kaitēt dabas aizsardzībai. Šādu informāciju izplata tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju.

6. Dabas aizsardzības pārvalde, izsniedzot rakstisku atļauju šajos noteikumos minētajām darbībām, izmanto dabas aizsardzības plānā ietvertu informāciju un jaunāko pieejamo informāciju par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem dabas lieguma teritorijā.

7. Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja nav nepieciešama darbībām, kurām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ietekmes uz vidi novērtējumu Valsts vides dienests izsniedz tehniskos noteikumus vai veic sākotnējo

ietekmes uz vidi novērtējumu. Ja minēto darbību rezultātā tiek mainīta zemes lietošanas kategorija, Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskā atļauja zemes lietošanas kategorijas maiņai nav nepieciešama. Vērtējot šādas darbības, Valsts vides dienests vienlaikus izvērtē zemes lietošanas kategorijas maiņas iespējamību.

II. Vispārīgie aprobežojumi visā dabas lieguma teritorijā

8. Šajos noteikumos minētie aprobežojumi neattiecas uz ugunsdzēsības pasākumiem.

9. Dabas lieguma teritorijā aizliegts:

9.1. audzēt ģenētiski modificētus kultūraugus;

9.2. lietot minerālmēslus un ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus mežaudzēs, izņemot repelentus pārnadžu atbaidīšanai, feromonus koku stumbra kaitēkļu ierobežošanai un augu aizsardzības līdzekļus invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanai, izsmidzinot tos lokāli uz augiem. Aizliegta augu aizsardzības līdzekļu izsmidzināšana no gaisa;

9.3. pārvietoties (arī apstāties un stāvēt) ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem, tai skaitā ar automašīnām, traktortehniku, motocikliem, tricikliem, kvadricikliem, mopēdiem un sniega motocikliem, ārpus ceļiem un dabiskām brauktuvēm, izņemot pārvietošanos Skujnieku kapos un pagalmos, kā arī gadījumu, ja pārvietošanās (arī apstāšanās un stāvēšana) ir saistīta ar teritorijas apsaimniekošanu, uzraudzību, valsts aizsardzības uzdevumu veikšanu, ugunsdrošības pasākumiem vai glābšanas un meklēšanas darbiem, un pārvietošanos ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju zinātnisko pētījumu veikšanai. Šajā punktā atļautajos gadījumos mehāniskos transportlīdzekļus apstādina un novieto stāvēšanai tā, lai tie neierobežotu un netraucētu citu transportlīdzekļu pārvietošanos pa ceļiem un dabiskām brauktuvēm;

9.4. rīkot sacensības, to treniņbraucienus un izmēģinājuma braucienus ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem un velosipēdiem, izņemot velosacensības pa pašvaldības autoceļiem;

9.5. kurināt ugunsķurkus ārpus īpašnieka vai apsaimniekotāja speciāli ierīkotām vietām, kuras nodrošina uguns tālāku neizplatīšanos, izņemot ugunsķurus pagalmos un ugunsķurus ciršanas atlieku sadedzināšanai atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošiem normatīvajiem aktiem un ugunsdrošību un ugunsdzēsību regulējošiem normatīvajiem aktiem;

9.6. dedzināt sausās zāles, virsāju un niedru platības, kā arī meža zemsedzi. Aizliegums neattiecas uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanas, aizsardzības un saglabāšanas pasākumiem, kuru veikšanai ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un par kuriem ir rakstiski informēta par ugunsdrošību un ugunsdzēsību atbildīgā institūcija;

9.7. uzstādīt vēja elektrostacijas, kuru darba rata diametrs ir lielāks par pieciem metriem vai augstākais punkts pārsniedz 30 metru augstumu;

9.8. iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvi personiskām vajadzībām;

9.9. veikt darbības, kas veicina augsnes erozijas attīstību, izņemot augsnes sagatavošanu lauksaimniecības vajadzībām un mineralizēto joslu ierīkošanu;

9.10. ierīkot purvos dzērveņu plantācijas;

9.11. lietot ūdensputnu medībās šāviņus, kas satur svīnu, kā arī atrasties ūdenstilpēs ar svīnu saturošu skrošu munīciju (izņemot gadījumu, ja tiek veikti valsts aizsardzības uzdevumi);

- 9.12. savvaļas ogu iegūšanā izmantot speciālas vākšanas palīgierīces;
- 9.13. brīvā dabā novietot (deponēt) lauksaimniecības un pārtikas produktus (aizliegums neattiecas uz pagalmiem un dārziem), kā arī ierīkot savvaļas dzīvnieku piebarošanas vietas, izņemot piebarošanu šo noteikumu 10.7. apakšpunktā minētajos gadījumos un kārtībā;
- 9.14. bojāt vai iznīcināt (arī uzarot, kultivējot, ieaudzējot mežu, mēslojot ar minerālmēsliem vai šķidrajiem kūtsmēsliem) īpaši aizsargājamo zālāju biotopus, kā arī meža pļavas un lauces. Aizliegums neattiecas uz šo noteikumu 9.18. apakšpunktā minētajiem gadījumiem un kārtību;
- 9.15. lai samazinātu dzīvnieku bojāeju – pļaut lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lauces virzienā no malām uz centru. Nelīdzena reljefa apstākļos pļauj slejās virzienā no lauka atklātās malas (arī no pagalma, ceļa, atklāta grāvja, žoga, upes) uz krūmāju vai mežu;
- 9.16. nosusināt purvus un mežaudzes slapjās minerālaugsnēs un slapjās kūdras augsnēs, kā arī veikt darbības, kas izraisa pazemes ūdeņu, gruntsūdeņu vai virszemes ūdeņu līmeņa maiņu, izņemot gadījumu, ja ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un tas nepieciešams īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu apsaimniekošanas un atjaunošanas pasākumu īstenošanai. Aizliegums neattiecas uz šo noteikumu 9.18. apakšpunktā minētajiem gadījumiem un kārtību;
- 9.17. ierīkot ierobežotā platībā turētu savvaļas sugu lauksaimniecības dzīvnieku audzētavas un iežogotas platības to turēšanai nebrīvē, izņemot minēto audzētavu un iežogoto platību ierīkošanu pagalmos un dārzos. Aizliegums neattiecas uz īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanas un saglabāšanas pasākumiem, kuru veikšanai ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja;
- 9.18. būvēt hidrotehniskas būves un ierīkot meliorācijas sistēmas, kā arī veikt to atjaunošanu un pārbūvi, izņemot gadījumus, ja saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja un minētās darbības nepieciešamas:
- 9.18.1. lai novērstu teritoriju applūšanu ārpus dabas lieguma vai līdz šim neapplūdušu teritoriju applūšanu;
- 9.18.2. upju dabiskā tecējuma vai ūdenstecēm piegulošo teritoriju hidroloģiskā režīma atjaunošanai;
- 9.18.3. īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu apsaimniekošanas un atjaunošanas pasākumu veikšanai;
- 9.18.4. zivju migrācijas ceļu atjaunošanai;
- 9.18.5. ugunsdrošības pasākumu īstenošanai;
- 9.19. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta lauksaimniecībā izmantojamās zemes, meža, krūmāja, purva, ūdens objektu zemes un pārējās zemes lietošanas kategorija, izņemot:
- 9.19.1. dabiski apmežojušās vai dabiski applūdušās zemes lietošanas kategorijas maiņu uz dabā konstatēto zemes lietošanas kategoriju;
- 9.19.2. darbības šo noteikumu 19.4., 9.18. un 21.3. apakšpunktā minētajos gadījumos un kārtībā;
- 9.19.3. darbības ar Dabas aizsardzības pārvaldes rakstisku atļauju:
- 9.19.3.1. upju dabiskā tecējuma atjaunošanai;
- 9.19.3.2. īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanai un saglabāšanai;
- 9.19.3.3. zālāju biotopu atjaunošanai vēsturiskajās vietās, kur notikusi dabiskā apmežošānās;

9.19.3.4. publiski pieejamu dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu (piemēram, taku, maršrutu, informācijas stendu, stāvlaukumu) ierīkošanai;

9.19.3.5. inženierbūvju (tai skaitā ceļu) atjaunošanai un pārbūvei, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;

9.19.3.6. dzīvojamo un saimniecības ēku atjaunošanai un pārbūvei;

9.19.3.7. ugunsdrošības pasākumu īstenošanai;

9.20. lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo putnu sugu ligzdošanu, laikposmā no 1. marta līdz 31. jūlijam:

9.20.1. medīt, izņemot:

9.20.1.1. individuālās medības, izmantojot ieročus ar klusinātājiem un selektīvus slazdus;

9.20.1.2. gadījumu, kad tas nepieciešams dzīvnieku slimību un epizootiju apkarošanai vai izplatības draudu novēršanai;

9.20.2. veikt koku un krūmu ciršanu elektrolīniju trasēs un koku ciršanu ārpus meža. Aizliegums neattiecas uz koku (tai skaitā augļu koku) ciršanu pagalmos un dārzos un bīstamo koku (koku, kas apdraud cilvēku dzīvību un veselību, tuvumā esošās ēkas vai infrastruktūras objektus) ciršanu un novākšanu, kā arī uz koku ciršanu Skujnieku kapos;

9.21. cirst kokus, kuru caurmērs 1,3 metru augstumā virs koku sakņu kakla pārsniedz 60 centimetrus, izņemot bīstamos kokus.

10. Visā dabas lieguma teritorijā bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas aizliegts:

10.1. veikt īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanu;

10.2. ierīkot publiski pieejamus dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektus;

10.3. veikt inženierbūvju (tai skaitā ceļu) atjaunošanu un pārbūvi, ja tiek mainīts trases platums un novietojums;

10.4. veikt darbības, kuru rezultātā tiek mainīta upju, vecupju un strautu krasta līnija un gultne, izņemot upju dabiskā tecējuma vai ūdenstecēm piegulošo teritoriju dabiskā hidroloģiskā režīma atjaunošanu;

10.5. veikt zinātniskos pētījumus, arheoloģiskās un ģeoloģiskās izpētes darbus;

10.6. organizēt brīvā dabā publiskus pasākumus un nometnes, sporta, piedzīvojumu un citu veidu sacensības, kā arī Nacionālo bruņoto spēku, civilās aizsardzības un zemessargu mācības. Aizliegums neattiecas uz pagalmiem un Skujnieku kapiem;

10.7. piebarot savvaļas dzīvniekus, izņemot šādu piebarošanu vietās, kur tas neapdraud īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu un īpaši aizsargājamo biotopu saglabāšanu:

10.7.1. briežu piebarošanu no 1. janvāra līdz 31. martam – ar nosacījumu, ka tiek uzstādītas un izmantotas vienīgi dozētās dzīvnieku barotavas, kas atrodas vismaz viena metra augstumā virs zemes, un barotavu kopējais tilpums nepārsniedz 400 litru uz 1000 hektāriem;

10.7.2. mežacūku piebarošanu no 1. oktobra līdz 31. janvārim dzīvnieku skaita regulēšanas nolūkos.

11. Dabas lieguma teritorijā mežā aizliegts:

11.1. veikt mežsaimniecisko darbību no 1. marta līdz 31. jūlijam, izņemot:

11.1.1. meža nekoksnes vērtību ieguvi;

11.1.2. bīstamo koku ciršanu;

11.1.3. meža ugunsdrošības pasākumus;

11.1.4. kokmateriālu izvešanu augsnes sasaluma apstākļos, ja tas negatīvi neietekmē putnu ligzdošanu un ir saņemta Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiska atļauja. Dabas aizsardzības pārvalde minēto atļauju izsniedz 10 darbdienu laikā;

11.2. cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē;

11.3. cirst kokus kopšanas cirtē uz slapjajām minerālaugsnēm un slapjajām kūdras augsnēm;

11.4. cirst kokus kopšanas cirtē (izņemot sausos kokus), ja mežaudzes pirmā stāva valdošās koku sugas vecums pārsniedz:

11.4.1. priežu un ozolu audzēm – 60 gadu;

11.4.2. egļu, bērzu, melnalkšņu, ošu un liepu audzēm – 50 gadu;

11.4.3. apšu audzēm – 30 gadu;

11.5. atzarot augošus kokus mežaudzēs, izņemot koku atzarošanu skatupunktu ierīkošanai un uzturēšanai, elektropārvades un citu lineāro komunikāciju uzturēšanai, kā arī satiksmes drošībai uz ceļiem;

11.6. atjaunot mežu stādot vai sējot;

11.7. ierīkot un uzturēt sietveida vai stiepļveida nožogojumus, kuri redzamības palielināšanai nav apzīmēti, izmantojot dzīvniekiem pamanāmus materiālus (piemēram, zarus vai lentes);

11.8. bez Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas ierīkot jaunas kokmateriālu krautuves;

11.9. iegūt sūnas un ķērpjus, kā arī lasīt ogas un sēnes, bojājot vai iznīcinot zemsedzi.

12. Ja dabas lieguma teritorijā slimību un kaitēkļu invadētie vai citādi bojātie koki rada masveidīgas kaitēkļu savairošanās draudus un var izraisīt audžu bojāeju ārpus dabas lieguma:

12.1. mežaudzē, kur pastāv egļu astoņzobu mizgrauža invāzijas draudi, bojātās egles atļauts cirst sanitārajā cirtē, ja ir saņemts Valsts meža dienesta pozitīvs sanitārais atzinums, kurā novērtēts meža sanitārais stāvoklis. Veicot sanitāro cirti, saglabā visus augtspējīgos kokus;

12.2. citos gadījumos bojātos kokus atļauts cirst sanitārajā cirtē, ja ir saņemts putnu sugu aizsardzības jomā sertificēta eksperta rakstisks atzinums, kura nepieciešamību nosaka Dabas aizsardzības pārvalde un kuru izvērtē Valsts meža dienests, izsniedzot sanitāro atzinumu un apliecinājumu koku ciršanai. Veicot sanitāro cirti, saglabā visus augtspējīgos kokus.

13. Dabas lieguma teritorijā mežaudzēs uz hektāru saglabā ne mazāk kā 20 kubikmetru sausu stāvošu koku, svaigi vēja gāztu koku un kritalu, kuru diametrs resnākajā vietā pārsniedz 25 centimetrus. Sausos kokus un kritalas, kā arī nocirstos bīstamos kokus un nocirsto koku celmus atstāj mežaudzē, lai nodrošinātu trūdošo (atmirušo) koksni kā dzīvesvietu meža ekosistēmā svarīgām sugām. Šie nosacījumi neattiecas uz šo noteikumu 9.19.3.2. un 9.19.3.3. apakšpunktā minētajiem gadījumiem.

14. Dabas lieguma teritorijā kopšanas cirtē uz cirsmas hektāru saglabā vismaz 15 dzīvotspējīgus vecākos un lielāko izmēru kokus (ekoloģiskos kokus), vispirms saglabājot resnākos (koku caurmērs lielāks par valdošās koku sugas